

GAAD Slovenija 2025

Model dostopnostne zrelosti

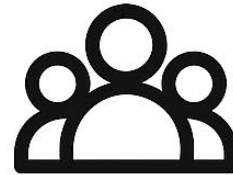
Mag. Andreja Bevc, Zavod A11Y.si

15. 5. 2025

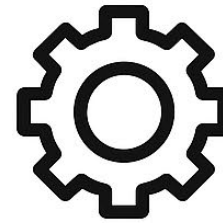
Kaj je model dostopnostne zrelosti (AMM) ?

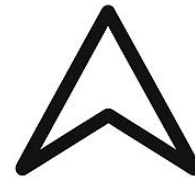
**WCAG
smernice**

kultura

procesi

strategija

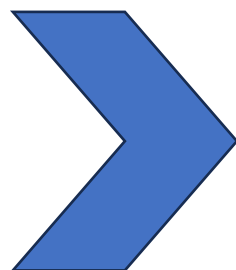
Model dostopnostne zrelosti W3C

Organizacijam omogoča:

- oceno trenutne ravni zrelosti
- identifikacijo področja izboljšav
- oblikovanje načrta za dosego višje ravni zrelosti
- spremljanje napredka in prilagoditev strategij.

Model dostopnostne zrelosti W3C

**Ocena na osmih
področjih:**

Kultura

Znanje

Viri

Podpora

Razvoj

Nabava

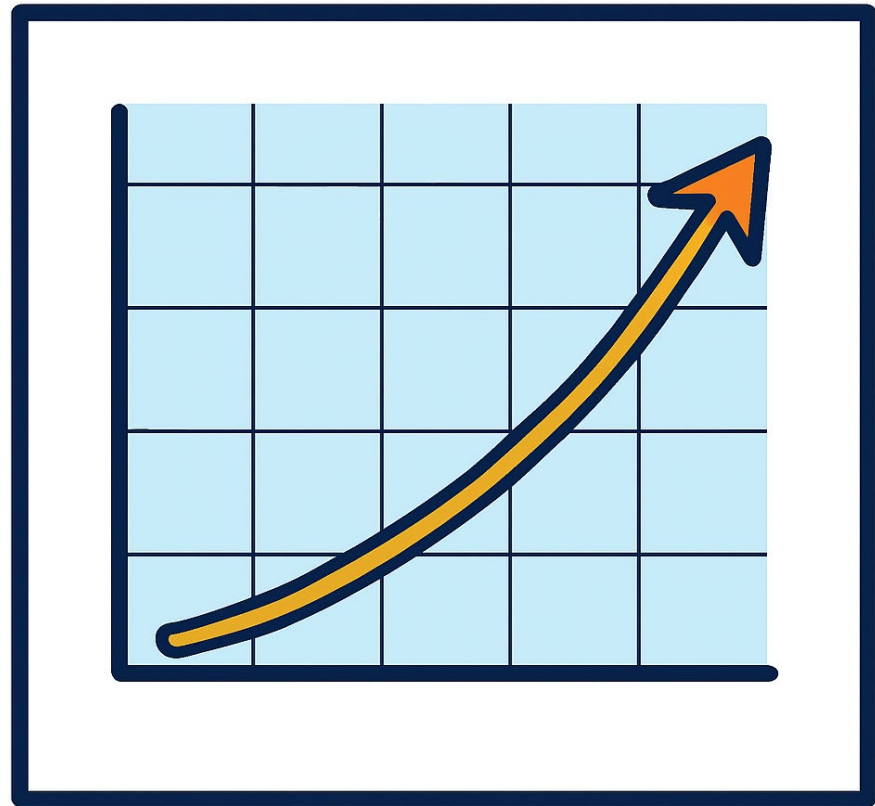
Vodstvo

Merjenje

Model dostopnostne zrelosti W3C

Vsako področje se oceni na 5 ravneh:

- začetna,
- razvijajoča,
- določena,
- optimizirana,
- trajnostna.

Področje	Začetni nivo (1)	Srednji nivo (2)	Napredni nivo (3)
Politika in strategija	Dostopnost ni uradno zajeta v strategiji.	Obstaja osnovna politika, a ni široko uveljavljena.	Dostopnost je vključena v strategijo in merljiva z cilji.
Usposabljanje zaposlenih	Ni usposabljanj.	Občasna usposabljanja za izbrane ekipe.	Redna usposabljanja za vse ekipe, vključno z vodstvom.
Vključevanje v razvoj	Dostopnost se preverja le na koncu.	Upošteva se pri oblikovanju in razvoju.	Vključena je že v fazi načrtovanja, z validacijo pri uporabnikih.
Testiranja in evalvacije	Testiranja so redka ali ad-hoc.	Izvajajo se ob večjih prenovah.	Redna testiranja, vključeni uporabniki z oviranostmi.
Uporabniška vključenost	Brez sodelovanja uporabnikov.	Občasne fokusne skupine ali ankete.	Redno vključevanje uporabnikov v razvoj in evalvacijo.
Skladnost s standardi	WCAG / EN 301 549 niso sistematično upoštevani.	Delna skladnost, preverjanje samo ključnih strani/aplikacij.	Popolna skladnost, redni pregledi in izboljšave.
Upravljanje napak	Napake se rešujejo reaktivno.	Obstaja osnovni postopek za prijavo napak.	Obstaja strukturiran proces s prioriteta in spremljanjem napredka.

Kako uporabiti ocenjevalno matriko?

1. Ocenite vsako področje od 1 do 3.
2. Močna in šibka področja
3. Določite področja za izboljšave
4. Postavite realne cilje

Kaj pa AMM v praksi?

Poslovni rezultati

Angažiranost zaposlenih

Uporabniška izkušnja

Kaj pa AMM v praksi?

Revija *Computers in Human Behavior*:
**Pomen vključevanja uporabnikov v razvojne
processe**

>višje zadovoljstvo strank, manjše stroške

Kaj pa AMM v praksi?

Primer:

podjetje iz telekomunikacijske industrije z rednimi testiranjem z uporabniki **zmanjša število napak za 25% in poveča zadovoljstvo uporabnikov za 30%.**

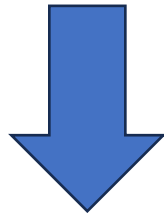
> Dostopnost je lahko tudi pametna poslovna odločitev

Zakaj je strukturiran pristop ključen?

Zakonodaja, inšpekcijski nadzor,...

Hitre rešitve brez celovitega pristopa
(vtičniki)

**Kratkoročne, neučinkovite, odgovornost
na posameznikih, višji stroški, pravna
in ugledna tveganja**

Zakaj je strukturiran pristop ključen?

**Dostopnost ni enkraten projekt,...
je stalna obveznost**

moramo jo načrtovati, izvajati, spremljati in stalno
izboljševati

Zakaj je strukturiran pristop ključen?

Strukturiran pristop modela dostopnostne zrelosti:

- jasno določi odgovornosti in cilje,
- zmanjšanje odvisnosti od posameznikov,
- omogoča merjenje napredka
- zmanjša pravna in ugledna tveganja,
- vodi do boljše uporabniške izkušnje za vse uporabnike.

Kaj pa AMM v praksi?

Ameriško psihološko združenje (APA) je razvilo model zrelosti dostopnosti in vključenosti (Accessibility and Inclusion Maturity Model – **AIMM**)

mentorski program, dostopnost vključili v ocenjevanje uspešnosti zaposlenih, interne dokumente in izobraževalne procese.

večja **angažiranost** zaposlenih, boljše **razumevanje** potreb oseb z oviranostmi in izboljšana **javna podoba** organizacije

Kaj pa zdaj?

Katere korake moramo narediti, da dostopnost ne bo le trenutni projekt, ampak **trajnostna pot**?

- **Oblikovanje multidisciplinarne ekipe**

- > Da bo dostopnost celostno obravnavana

- **Ocena trenutnega stanja**

- > Na podlagi modela dostopnostne zrelosti

Kaj pa zdaj?

- **Vzpostavimo strategijo**

- > (jasni cilji, določeni roki, delitev odgovornosti, merila uspeha)

- > Cilji SMART, kratko in dolgoročni

- **Izvajanje in spremljanje napredka**

- > zbiranje podatkov, poročila za vodstvo, komuniciranje napredka vsem zaposlenim

Kaj pa zdaj?

- **Stalno usposabljanje zaposlenih**
  - > Prilagojeno vlogam

- **Vključevanje uporabnikov z oviranostmi**
  - > že v zgodnjih fazah razvoja vodi do boljših rešitev in manjših stroškov

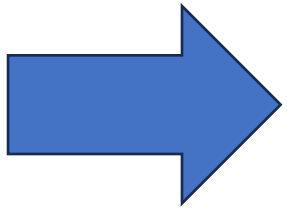
Kaj pa zdaj?

- **Nenehno izboljševanje**

- > Posodabljanje načrta (povratne informacije, novosti zakonodaje, tehnologije,...)

Kaj pa zdaj?

Torej, oblikovanje ekipe, ocena trenutnega stanja, priprava strategije, izvajanje in spremljanje, usposabljanje, vključevanje uporabnikov ter stalno izboljševanje

Uspešna in dolgoročna dostopnost

Primeri iz prakse – kako model dostopnostne zrelosti prinaša rezultate

Študije iz *Journal of Usability Studies*

Bančni sektor: Integracija uporabniških zahtev in dostopnosti, ter razdelitev odgovornosti že v razvojnih, nabavnih procesih

> hitrejša razvojna rešitve, nižji stroški, večje zadovoljstvo uporabnikov

Dostopnost kot strateški element z merljivimi poslovnimi učinki

Primeri iz prakse – kako model dostopnostne zrelosti prinaša rezultate

Raziskave v reviji *Disability and Rehabilitation*

Večje sodelovanje med zaposlenimi, organizacija kot vključujoča, inovativna, privlačna

> Dostopnost pozitivno vpliva tudi na socialni vidik

Primeri iz prakse – kako model dostopnostne zrelosti prinaša rezultate

Študija objavljena v *Frontiers in Computer Science*, ki preučuje različne modele dostopnostne zrelosti v izobraževanju (visokošolske ustanove).

Ugotovitve:

- primanjkuje modelov, ki bi bili **prilagojeni izobraževalnemu okolju- individualnost,**
- Raznolikost v strukturi - **pomanjkanje standardizacije.**
- veliko teoretičnih modelov, premalo preizkušeni v praksi - **pomanjkljiva empirična validacija**

Kaj se torej lahko naučimo iz teh primerov?

model zrelosti dostopnosti **se prilagodi** različnim okoljem (digitalni, grajeni dostopnosti, bančnih storitev,...)

> načrtovanje, merjenje in izboljševanje ter vključevanje uporabnikov

Kaj se torej lahko naučimo iz teh primerov?

Model dostopnostne zrelosti prinaša **celosten učinek:**

Tehnične izboljšave, pozitiven vpliv na **kulturo,**
sodelovanje, poslovne rezultate in **ugled**
organizacije.

*Dostopnost je proces, **je zavedanje**, je znanje.*

Dostopnost ni funkcionalnost ali vtičnik, ki se jo/ga da kupiti!

Zavod A11Y.si

Hvala.

www.DigitalnaDostopnost.si